

13 Informačný systém podniku

1. Postavenie manažérov v IS firiem

Informatizácia – proces uplatňovania informačnej techniky

Infor. Technika – všetky druhy prístrojov a zariadení na zber, prenos, spracovávanie, uchovávanie, prezentáciu a šírenie info vrátane príslušného programového vybavenia.

Údaje – správy získané pozorovaním, meraním.

Informácie – sú zmysluplné interpretácie údajov a vzťahov medzi nimi.

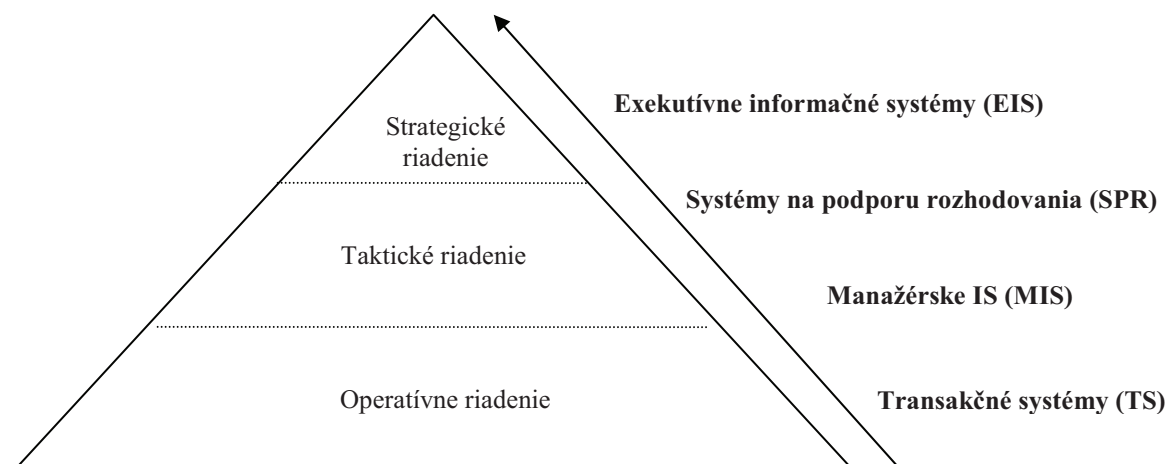
Informačné systémy firiem – predstavujú súhrn činností, ktoré zabezpečujú zber, prenos, spracovanie, uchovávanie, výber, distribúciu a prezentáciu info vo firme pre potreby rozhodovania tak, aby manažéri mohli efektívne vykonávať svoje riadiace funkcie.

Moderný manažér by mal mať tieto schopnosti:

- schopnosť adaptácie na rýchlo meniace sa podmienky
- schopnosť tvorivo myslieť a konštruktívne tvoriť
- schopnosť aktívne pracovať s info
- schopnosť efektívnej komunikácie s ostatnými pracovníkmi
- schopnosť systémového uvažovania a jeho aktívneho využívania vo svojej riadiacej práci

Delenie IS podľa jednotlivých úrovní riadenia (informačná pyramída):

- Exekutívne informačné systémy (EIS)
- Systémy na podporu rozhodovania (SPR)
- Manažérske informačné systémy (MIS)
- Transakčné systémy (TS)

2. Zdroje informácií pre riadenia a schopnosť ich využívania manažérmi

Základné vlastnosti informácií: - aktuálnosť, dostupnosť, pravdivosť, presnosť, relevantnosť, úplnosť, zrozumiteľnosť.

Zdroje informácií – vnútropodniková databáza, internet.

- vo svete vychádza ročne asi 100 000 časopisov v 65 jazykoch a asi 300 000 monografií,
- každoročne je publikovaných viac ako 1 mil. článkov,
- možnosti vyhľadávania najrôznejších webových stránok.

3. Súčasný stav a trendy v rozvoji informačných systémov

MIS

- ❑ informačné systémy na manažérskom stupni riadenia organizácie, ktoré slúžia funkciám plánovania, kontroly a rozhodovania poskytovaním pravidelných prehľadov a hlásení o výnimočných situáciách.
- ❑ Systémy na pretváranie údajov z interných a externých zdrojov na informácie a na poskytovanie týchto informácií vo vhodnej forme manažérom na všetkých stupňoch riadenia s cieľom umožniť im včas a efektívne rozhodovať pri plánovaní, riadení a kontrole tých činností, za ktoré sú zodpovední.

EIS – exekutívne informačné systémy

- ❑ MIS pre vrcholový manažment podnikov a firiem
- ❑ Počítačovo založené systémy, ktoré poskytujú pracovníkom vrcholového manažmentu interné a externé informácie relevantné pre ich strategické riadenie.

V súčasnom období sa v podnikoch a firmách na Slovensku bežne využívajú viaceré typy domácich a zahraničných MIS, ako napr. PROMETEUS, SAP R/3, IBIS/DB, MAX, HELIOS, ORFEUS a ďalšie. Z MIS pre vrcholový manažment sa využívajú najmä systémy, ako COGNOS, SAS, MEDIA a ďalšie. Zatiaľ pomerne málo podnikov má komplexne riešený MIS podniku. Osobitne treba vyzdvihnúť postupujúci rozvoj využívania počítačových sietí intranet a extranet v slovenských podnikoch. Napriek uvedeným pozitívnym zmenám celkovo dosiaľ nedošlo v podnikoch na Slovensku ku kvalitatívnym zmenám v rozvoji MIS v porovnaní s vyspelými zahraničnými firmami.

Pri hodnotení súčasného stavu môžeme formulovať tieto závery:

- ❑ Vrcholoví manažéri väčšiny podnikov v súčasnosti plne nedoceňujú význam MIS,
- ❑ Jednou z hlavných príčin nepriaznivého stavu v tejto oblasti sú chýbajúce schopnosti a nedostatočná príprava manažérov a ostatných pracovníkov podnikov na prácu s MIS,
- ❑ Nedostatočné zapojenie vrcholových manažérov do vytvárania MIS,
- ❑ Dosiaľ len v niekoľkých podnikoch sú zavedené a využívané exekutívne informačné systémy určené pre vrcholový manažment podnikov.

Nové prístupy v rozvoji MIS:

- Data warehousing
- On-line analytical processing
- Data mining
- Znalostný manažment
- Elektronický obchod
- Audit informačných systémov
- Outsourcing informačných systémov

Data warehousing – dátový sklad

- pre pochopenie podstaty dátového skladu je potrebné vychádzať zo systémov OLTP (On-line Transaction Processing), ktorých hlavnou funkciou je uchovávanie transakčných údajov o procesoch podniku.

Dátový sklad je definovaný ako integrovaný systém na poskytovanie informácií za účelom podpory rozhodovania na úrovni manažmentu podnikov. Ide o proces, v ktorom podniky extrahujú zo svojich informačných zdrojov dôležité informácie, ktoré majú zásadný význam pre úspešné riadenia.

On-line analytical processing – OLAP

- viacrozmerný pohľad na podnikové údaje, ktoré sa uchovávajú v multidimenziálnych kockách.

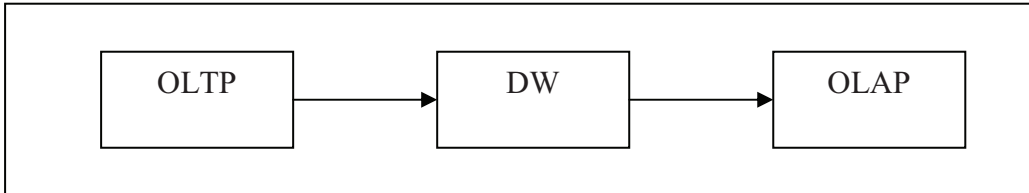
S nástrojmi OLAP sa dá urobiť viac, ako si len dáta prehliadať. Dáta sa môžu analyzovať rôznymi spôsobmi, môžu sa pružne sledovať trendy a objavovať zmysluplné vzorky závislosti.

Technické prepojenie od OLTP až po aplikácie OLAP predstavuje 3 fázy:

1. zber dát z transakčných systémov a externých zdrojov,
2. čistenie dát a ukladanie v inej forme v dátovom sklade

3. využitie týchto dát prostredníctvom nástrojov OLAP automatickou tvorbou zostáv a obchodných analýz.

Vzťah medzi OLTP, DW, OLAP

Data mining – dolovanie informácií

- proces, ktorý používa súbor nástrojov na analýzu údajov s cieľom objaviť vzorce a vzťahy, ktoré by sa dali použiť na spravenie dobrých predpovedí.
- cieľom data miningu je identifikovať nové, potenciálne užitočné a pochopiteľné korelácie a vzorce v existujúcich údajoch.
- data mining nenahrádza dosiaľ používané postupy vyhodnocovania hromadných dát, ale ich vhodne dopĺňa.
- DM nenahradí skúseného podnikového analytika či manažéra, je skôr novým a výkonným nástrojom na zlepšenie ich práce.

Znalostný manažment

Znalostný manažment zahŕňa prepojenie tých, ktorí vedia, s tými, ktorí potrebujú vedieť a premenu osobných znalostí na znalosti organizácie. Možno ho rozdeliť do 2 skupín:

1. ZM ako systematická podpora tvorby správ a organizácia znalostí, ktoré sú síce v mozgu človeka, ale len veľmi ťažko sa vyjadrujú slovami,
2. manažment explicitných formálnych znalostí a súvisiacich procesov.

Znalosť podniku je kľúčovou schopnosťou vyrábať. Túto znalosť je potrebné nielen vytvoriť, ale aj neustále obnovovať, zlepšovať a riadiť.

Rozdiel medzi informáciami a znalosťami je zásadný. Informácie sú vstupom do znalostného procesu koordinácie činností. Aby sa stala informácia znalosťou podniku, musí sa transformovať do akcie.

Elektronický obchod

B2B, B2C

- klasické formy bankovníctva nahrádzajú nové elektronické formy (klient komunikuje s bankou využitím moderných komunikačných médií).

Audit informačných systémov

Audítori IS vykonávajú audit nefinančných prvkov, akými sú napr. kontrola fyzického prístupu, kontrola logického prístupu, kontrola zmien v programe, riadenie evidenčného systému, výrobná kontrola,...

Výsledkom auditu je správa o audite IS, ktorá predstavuje formálny prostriedok pre oboznámenie s cieľmi auditu, použitými audítorskými štandardami, s rozsahom auditu, s použitou metodológiou, so zisteniami, výrokmi a odporúčaniami.

ISACA (information systems audit and control association) – združenie, ktorého úlohou je poskytnúť globálne aplikovateľné štandardy na vykonávanie auditu IS.

Ousourcing informačných systémov

- zabezpečenie MIS pomocou inej firmy.
- dôvod – očakávanie, že podnik dosiahne zníženie nákladov.

Bariéry nevyužívania outsourcingu:

- závislosť od poskytovateľa,
- riziko úniku citlivých informácií,
- nutnosť riadenia obchodných vzťahov s poskytovateľmi,
- prínosy outsourcingu sa ťažko kvantifikujú.

Problémy pri využívaní outsourcingu v SR:

- nenasýtenosť trhu,
- neznalosť skutočných vlastných nákladov,
- nedokonalá legislatíva v tejto oblasti,
- zneužívanie informácií,
- lacná pracovná sila.